

Sygn. akt I UK 323/15

POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania L. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Łodzi
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 3 marca 2015 r., sygn. akt III AUa 689/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 3 marca 2015 r. oddalił apelację wnioskodawcy L. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z 9 kwietnia 2014 r. oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji z 26 listopada 2013 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Łodzi odmawiającej przyznania prawa do emerytury.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi odwołujący się zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jako podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Uzasadniano, że skarga zasługuje na przyjęcie do

rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości jak również rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zdaniem skarżącego wyjaśnienia wymaga zagadnienie czy wyodrębnienie prac w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. ma charakter stanowiskowo-branżowy i nie można dowolnie z naruszeniem postanowień rozporządzenia wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. Zdaniem skarżącego specyficzne warunki pracy panujące przy kierowaniu ciągników, kombajnów i pojazdów gąsiennicowych decydują o tym, że prace te powinny być zaliczone do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, czyli prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości i wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne bądź otoczenia. Przyjęcie, że tylko kierowcy ciągników, kombajnów i pojazdów gąsiennicowych zatrudnieni w firmach transportowych wykonywali pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wypaczałoby sens tej regulacji, ponieważ te specyficzne pojazdy wykorzystywane są przede wszystkim do określonego rodzaju prac polowych, wojskowych, ziemnych, a nie jako środek transportu. Skarżący powołał się w tym zakresie na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 3 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 314/13. Podniesiono, ponadto, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy, zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Jeżeli okoliczności te nie zachodzą, Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., uprawniony jest do wydania postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz oczywistą zasadność skargi.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że skarżący ze względu na te same okoliczności wskazuje na potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Takie połączenie przesłanek – ze względów logicznych – jest nieprawidłowe. Przesłanki te wzajemnie się wykluczają. Nie można twierdzić, że skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne *prima facie*, bez pogłębionej analizy prawnej) i jednocześnie, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawa wywołujących poważne wątpliwości, co wymaga zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie SN z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Przechodząc od oceny twierdzenia o potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, na wstępie należy przypomnieć, że w przypadku powołania się na tę okoliczność jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powinien określić przepisy wymagające wykładni oraz wykazać poważne wątpliwości interpretacyjne związane z ich stosowaniem wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości bądź rozbieżności w orzecznictwie sądów, przy czym chodzi tu o rozbieżności w wykładni, a nie w stosowaniu prawa (por. postanowienie SN z 20 lutego 2014 r., III SK 63/13, LEX nr 1455742); skarżący powinien wykazać, że niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane we wniosku rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które powinien przytoczyć (por. postanowienie SN z 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961, oraz powołane tam orzeczenia).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej nie spełnia tych warunków. W orzecznictwie utrwalonym jest stanowisko, że nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.,

wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym (por. wyroki SN z 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; z 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652; z 14 marca 2013 r., I UK 547/12, OSNP 2014 nr 1, poz. 11; z 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, LEX nr 1467147; z 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14, LEX nr 1797093). Wskazuje się, że usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, ponieważ należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję czynników szkodliwych w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione, w konsekwencji konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (por. wyrok SN z 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14 oraz powołane tam orzeczenia). Skarżący przywołując we wniosku stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, nie wskazał orzeczeń, z których wynikałaby rozbieżność w orzecznictwie sądów. Wbrew temu, co twierdzi, sprzecznym z tym stanowiskiem nie jest wypowiedź Sądu Apelacyjnego w Łodzi z wyroku z 3 grudnia 2013 r. w sprawie III AUa 314/13. Warto zwrócić uwagę, że podstawą faktyczną tego wyroku stanowiły ustalenia, że w spornym okresie ubezpieczony wykonywał wyłącznie prace kierowcy ciągnika, uczestnicząc w pracach polowych oraz wykonując usługi transportowe. Przy takich ustaleniach Sąd Apelacyjny podkreślił, że praca kierowcy ciągnika wymieniona jest w poz. 3 działu VIII wykazu A (dział transport i łączność), oraz, że transport niejednokrotnie jest wykonywany nie tylko przez podmioty gospodarcze (przedsiębiorstwa, firmy), których przedmiotem działalności są wyłącznie usługi transportowe. W konsekwencji, że to nie rodzaj przedsiębiorstwa (zatrudnienie kierowcy ciągnika w firmie transportowej) jest warunkiem koniecznych zaliczenia okresu pracy kierowcy ciągnika jako pracy w warunkach szczególnych. Stanowisko Sądu Apelacyjnego wpisuje się w kierunek wykładni przyjęty przez Sąd Najwyższy, co wynika z przywołanych wcześniej orzeczeń. Sąd Najwyższy odrzuca dowolność wiązania konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., a jednocześnie wskazuje na kryterium narażenia pracy

na danym stanowisku z perspektywy występowania bezpośredniego związku wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danej gospodarki. Wyjaśnia również, że wymienienie w wykazie A, dziale VIII pod poz. 3 prac kierowców ciągników i kombajnów nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek zadaniach, a nie tylko transportowych. Zauważa, że gdyby miało być inaczej, to prace te powinny zostać wymienione w dziale XIV zatytułowanym „prace różne” (por. wyrok SN z 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13). Z powyższych wypowiedzi wynika, że o zaliczeniu pracy kierowcy ciągnika do pracy w warunkach szczególnych rozstrzyga nie tyle zatrudnienie w przedsiębiorstwie transportowym, ale wykonywanie w ramach pracy kierowcy ciągnika usług transportowych, z którymi wiąże się narażanie na negatywne oddziaływanie na sferę psychofizyczną, przede wszystkim związane z uczestniczeniem w ruchu. Skarżący nie wykazał, aby w tym zakresie występowały poważne wątpliwości czy rozbieżności w orzecznictwie co do wykładni przepisów prawa, uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Odnosnie drugiej podstawy przedsądu wskazanej we wniosku – oczywiście zasadności skargi kasacyjnej, w przypadku powoływania się na tę szczególną przesłankę, od skarżącego wymaga się samodzielnego, odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa, które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (por. postanowienie SN z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13, LEX nr 1644551). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej nie spełnia tych warunków. Skarżący poza stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, nie przedstawił wyводу prawnego mającego na celu wykazanie tego twierdzenia.

Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.